

Aleksander Ružič

Vendel

Biciklin

Da je sunce tistoga vroučoga večjra tan ta za borovo gouščo začnilo doj iti, je ica tö malo začnila popiščavati. Nikome je nej bila vola prek dnejava v takšoj prpejki po sunci ojtji; če je nej bilou fejest potrebno, ali pa če je trbelo senou obračati. Sakši se je rajši notri držo ali pa si je na dvorišči pod kakšin drejvon noge vö vtežno. Pa niti je nej kaj dosta opravil bilou, zato ka je redko štoj ešče živijno pouvo ali pa njive orao. In što bi spoj delo, če so zvekšega kuče ostale prazne ali so pa pri ništerni, pri šteri se je na večer ešče kakše okno svejtilo, zvekšega starci se pa ta svoje kratke stopaje dejvali.

Vendel, šteri je že tretje leto san v svojoj maloj kuči živo, je tüdi komaj čako, ka naj ta vročina malo popisti. Cejli den je nej drügo delo, kak ka je malo zajtrka mejo, pa za obed si je s turbice župo sküjo. Najbokše volej pa je bio, da si je sakši popoudnejvi na stouli podvoro krüj, pa klobas, štero si je v domačoj bouti sakši keden küjpo, ka njemi je do drüjgoga pondelka vö folgala, pa malo česneka pa lüka si je cuj prneso.

»Nikša djüžina ne bi bilja, če ne bi k toj dobrouti nej eden šör šou,« si je zadovolen zmodrüvo in si je kak po navadi odpro rosnati glaž, glij zdaj vö z zamanice prnešeni. Te si je pa odpro noužic, šteroga je sigdar pri sebi mejo, in najlepše opravilo dnejava se njemi je začnilo.

»Dobro, ka ešče tou bouto mamu v našoj maloj vejsi. Skoj bi pa živjo. Šunke več nega, ka san svinje doj püjsto, zato ka živijni trbej dati sakši den, tou pa jaz več s svojin trdin hrbton pa bolejšimi nogami nemren spraviti. Dobro, ka je mejsec naokouli in mi je poštaš pa penzijo prneso. Že mi je pejnez prouti kraji šou. Samo nikši drouvni so mi ešče po žepki cingali. Par kokouši ešče man. Tej nemren zaklati, ka si včasi kakšo bilico rad na ogenj vržen. Če mi ne bi lisica tiste trij pijsane ta znosila, bi malo več življenja pri iži bilou, tak pa ...«

Tak si je Vendel na glas zgučavo malo nej sakši den. Nišče ga je nej meo čüti, ka so pri prvon pa drügon sousedi že sij ta spomrli.

»Mladi pa niti ne poglednejo več se, kak so se raztepli po svejti. Takše je življenje. Dobro, ka ešče tou malo penzijo man. Vej san si jo pa tan pri tistoj vroučoj pejči v fabriki tüdi zaslüjžo! Ešče zdaj mi iskre vnoči v očaj skačejo od tistoga bejluga ognja.«

Zadnje kaple je vö z glaža nagno, se malo na naslonjati stolec vö vtežno, pa si je etak zgučo:

»Tak! Penzija je bilja. Gnes mi v krčmej nede trbelo cvajere šteti kak včera. Lačen san nej, večer je pa dugi. Sunce že doj kaple, menej pa že moj biciklin čaka. Pa Ilonka de se tüdi spitavala, zakoj me glij gnes ne bi bilou, da je penzija bijla. Ešče de si znala misliti, ka so mi jo vkraj zejli, ali san pa, Bog ne daj, peté vö vtežno.«

»Dverice na plouti odprejte pistin, ka mi je sledi pa nede trbelo odpejrati,« si je mislo, da je svoj stari biciklin na cesto potisno, in že je začno gnati ta gor po grabastoj cesti, ešče z rusoški časov napravlene.

»Doj de mi ležej šlo,« si je mislo, da je vujo se pa ta po cesti. »Ilonka si zdaj že misli, če priden. Lepou je oblikovita, pa špajsna tö. Zdaj so že eni ton. Zvekšega so somardje, vej pa nika čedno ne vejo praviti, zatok ka se včasi napijejo, če le majo sken plačati. Ilonka je dobra

düjša. Dug njin gor napijše, zatou ka zna, ka do prlej ali sledi mogli plačati, ka nači piti več ne dobijo. Jaz san njej pa ešče nikdar nej dužen osto. Če mi sfalivavle, rajši ne naroučin.«

Vendel je ešče nej dobro biciklin k stejni naslono, že se je s krčmej čüjo Števanov glas:

»Moški, Vendel je tü. Nej je včera pravo, ka nan fröče vö plača?«

»Ja, Števan, pravo je,« je vesejlo potrdila Ilonka in pod lakejton prpelala Vendela k stouli.

»Tou san nej pravo, Števan, leke zatou, ka me je Ilonka tak lepou za rokav not sprevodila, fröče vö plačan. Gnes je bilja penzija.«

Ilonka je flajsno na sto postavila štiri fröče, pa te šče ednok. Moški so se poprek gučali, Vendel je pa zvekšega tou nej poslűjšo. Te je ednok ešče plačo Števan, štrto pout je pa Ilonka na svoj račun prnesla. Vendel je zvekšega bole na skrivma gledu prouti Ilonki; najobole te, da je kaj po krčmej brijsala ali je pa kupice na mesto dejvala. Da je pa poglednila proti njuvome stouli, je pa Vendel friško glavo inan zasükno: kak da bi glejdo po sivoj stejni, štera je že dugo nej vapna vijdla, ali pa nakla, ge so se okouli plejnatoga šanka v poudi lűknje napravile. Pa mogouče v dveri, s šteri se je farba že zvekšega doj zbrűjsila. Ali je pa gledu po kredenci za šankon, ge je Ilonka mejla lepou kupice pa eno par glažov s palinkov in likejri postavlene. Najbole so njemi pa lampe narazno šle, da je vö od šanka stoupila. Te so se njemi oči na oblikoviton močnon Ilonkinon tejli začnile vrteti kak cajgri na vöri, da se njoj fejder vtrgne. Dobro je tou sako pout vijdla tüdi Ilonka. Te se je malo bole strousila, pa ešče malo zmigala, in Vendeli je nej trbelo dvakrat praviti, naj ešče endnouk vö plača.

Tak je v velkon zadovolstvi Vendel tüdi tej večer ta spravo. Za stolon so moški že začnili kumat, pa megla njin je že tö na oči kapala. Te so se pa na ednouk kak eden zdignili in kak da bi ščeli spopejvati, pravili:

»Leko noč, Ilonka!«

»Pa lepou spi, Ilonka« je ešče cuj pravo Vendel.

Kmica je že zakrijla redke kuče, tak ka so sprva nej kaj dosta vidli. A je tou nej bilou niti potrebno, zato ka je sakši svojo pout na pamet znao. Vendel se je spravo na biciklin, ovi, šteri so meli bliže, so pa šli peški.

»Vendel, nej ka bi te kakši jarek k sebi potegno,« je zanjin, da se je že v kmici zgübo, skričo Števan, in sij so se njegovome špajsi na glas zasmeljali.

Vendeli je biciklin proti douli sigdar bole leto. Malo se je z nogami stavlo, pa ešče je tüdi dobro doj s ceste zavino, te ga je pa ednok nika stavilo, pa malo je počilo, in na ednok je že ležo vö vtegnjeni z ovoga kraja plouta.

»Tak me je pa nej vrgo niti skrmleni bik, da smo ga ešče meli, kak me je zdaj moj biciklin,« se je začno s čemerami vkűp pobejzati. »Vej njemi jaz zdaj že pokažen!«

Včasi je najšo odprejte dverice in stoupo na zvinešnji kraj plouta, ge se je v kmici blesketo njegov biciklin, in ga gor zgrabo:

»Na, somar! Tou maš! Ka te navčin! Ka se drgoč ne boš v plout zaletavo,« si je zgučo, da ga je z vso silov potočo notri v grajko. »Zdaj pa z menov! Eti ti pokažen, ge bi se mogo skoz dverice na domače dvorišče prpelati!«

Biciklin je potisno na dvorišče, k penjé, na šteron je drva kalo, s srtéjla zlo sekiro in si etak zgučo:

»Zdaj boš tij že vido, koga boš prek plouta meto!«

Visiko je nad njega zdigno sekiro, ali ga je v ton v kolenu tak bodnilo, ka se njemi je čemer včasi doj vtolo. Sekiro je lüčo ta po dvorišči, biciklin pa doj s penjá vrgo. Pogledno je prouti Tiloši, ge je mejsec glij začno z borovi špicov glavou vö držati, pa si je etak zgučo:

»Nemo te narazno seko. Koleno me boli, pa mo te ešče nüco. Če se nemo več mogo pelati, pa mo se bar za tebej držo. Ka bi pa llonka pravila, če bi več nej mogo v njeno krčmo prijti!«

Kakše farbe je kmica

Sunce je že visiko stalo na nejbi tisto gojldno, da se je Vendel s svoji krp vö zmoto. Se ga je bolelo, najbole pa rit. Malo je stonjo, te se je pa seeno pomali na noge postavu. Da je pa ščeo z mesta stoupiti, ga je tak od rijti doj zabilelo, ka bi njemi skoron noge vküp klecnile, če se ne bi za sto prejo.

»Kak vrage me leko rit tak boli, če me je pa tej somar prejk plouta na glavo vrgo. Po ton takšen bi me mogla bole glava boleti, nej rit. Ali kak je, tak je. Gnes den je svet že ščista načiši, kak je inda bio. Če si se s klapačon po prsti vdaro, té te je prst bolo, ne pa, zemimo, vüja. Gnes den je pa že se mogouče. Zdaj je tou lekaj tak, kak da smo mladi bilij. Če me je lejpa deklina küšnila, zemimo kak naša llonka, te mi je nej nous oteko, leki ...«

»Ka, Vendel, nika stonjaš pa mrnjaviš, kak da bi te bik prek plouta lüčo,« ga je v lejpon spominjanji zmejšo Števan.

»Kak si pa li tak po tjuma prišo, ka san te nej vpamet zeo,« si je naglas nazaj zgučo Vendel.

»Te si nej čüjo, ka san se na dvorišči v eden stari biciklin potekno. Skoron bi spadno prek njega. Ton poleg penja leži kak kakša pijana baba. Nači je cejli, samo predjen potač ma malo v osmico vdardjeni, in kormanj je v en kraj potisnjeni, nači je pa sčista dober. Se je takši kak tvoj. Samo san nej gvüšen, ka ma sic se blaten, in mi ga je nej bilou mogouče točno razpoznati. Poleg penja je ešče sekira ton ta vržena. Takše san ešče nej vido. San mislo, ka če je tvoj, ka si ščeo sekiro na biciklin napraviti, ka bi stov meštrijov ležej drva kalo,« ga je nazadnje pikno Števan, lampe so njemi pa tak fejest narazno stoupile, ka se njemi je srebrni zob v ranon sunci tak zblisno, ka je ešče tisti par črbín, štere so se tü pa ton vö kazale, bole sveklo gratalo.

Vendel je friško zakapčo, ka njemi Števan modrúvle, zatou je malo zažmejro, pa eno dugo slino doj požro, ali njemi je zdaj nej bilo več mogouče tajiti, kak ga je včera vnoči, v črnoj kmici, da je tak vesejli domou z llonkine krčme leto z biciklinon kak da bi se na eroplani neso, biciklin prek plouta vrgo.

»Odi pa si doj sedi. Eno si doj potoučiš, ka najbrž pri vas tou bole na redko na sto prijde,« je malo nazaj vdaro Vendel in na sto djao dve malivi kupici in palinko.

»Zdaj več nemren zatajiti, ka me je biciklin prek plouta vrgo. Ne ven pa, če se Števani senja, ka san ga od čemerov ščeo vküp vsečti. Kak san nouri bio, ka san sekiro ton pozabo,« se je v svojoj glavej čemeriu Vendel, na glas je pa Števani nazaj pravo:

»Pij, Števan! Kak fajm po slivaj diši. Ja, istino maš. V črnoj kmici, včera da smo domou od llonke šli, san nej mogo ta pravi čas zagledniti, ge so dverice v plouti, pa san v plout zavozo.

Malo me je vrglo. Pa tou nika nej. Stare čonte tou se vö strpijo. Malo san samo potač šče vö zravnati s sekirov.«

»Dobro, dobro, Vendel. Praviš, ka je kmica črna,« si je Števan zdaj zgučo, da si je ešče eno kupico doj potočo. »Če ti tak praviš, že more tak biti,« je s špotlivin glason nazaj zmrnjavo, in že je leto ta po dvorišči. Malo se je ešče stavo pri dvericaj v plouti, z enin okon ošvrkno pen, biciklin in sekiro, te se je pa zanjin začulo fučkanje stare noute.

Vendeli je se tou glij ne tak mimo vujšlo, najbolje ga je pa dregnilo Števanovo füčkanje, zato si je zatrdno gor dao, ka de večer pa k llonki v krčmo šou.

»Z biciklinon. Samo moren toga vraga popraviti,« se je, nej ka bi na kakši zajtrk brodo, včasi k deli spravo. Malo je kovou, pa je malo popejvo. Pa je malo šrajfo, pa je malo popejvo. Števanova nouta njemi je nej dal mejra, zatou je pa znouva, ne mogouče praviti kelkokrat že, znouva začno:

»Čuk sedi na veji, tralala, tralala, sova ga je zejla, hopsasa, sova ga je ...«

Da je v törni poodne vö vdarilo, je biciklin na red bijo zejti. Lepou ga je k steni postavou in si zadovolno zgučo:

»Tak. Zdaj ti naprej poven, ka si morava od gnes dale pa pajdaša biti. Če me ešče gnouk vržeš, te znaš. Etan pri penje te ešče itak sekira čaka.«

Lepou se je k stouli spravo, včeranjji krüj pa špek, pa eden šör za žijo, se si je na sto djao, in si v mejri se ta požmajou.

Že se je začnilo mračiti, da ga je nikša čüdna senja s postele vrgla. Gor je skočo, si ešče malo krüja vrezou, in nej je dugo trbelou, ka je že v llonkinouj krčmi dveri odpro. Znao je, ka so ovi trjé, šteri so nej znati zakouj gnes bole rano v krčmo prišli, že o njegovouj prijliki z biciklinon se zvedli, zatou je, nej ka bi si ešče doj seo, zapovedou:

»llonka, štiri fröče!«

llonka se je pomali, za en čas, da je z mericou vijno točno vö zmejrila, rejsan k stouli prziybala, pa fröče ešče pomalej na sto klala, tak ka so njej prsa pod pijsanin förtokon valovijla kak zrejla pšenica. Moški so nej znali, ge se njin bole oči stavljou: ali na llonkinon förtou ali pa na špricaraj. Te se je pa oglasila:

»Vendel, biciklin ide?«

Vendeli je malo zaprlo sapou, ali je že na tou bio priplavleni. Najprle je oči vrgou po svojou pajdašaj, šteri so komaj smej zadržavali, te je pa na glas oznano:

»Idi, llonka, pa ga pogledni! Kak nouvi! Ton pri stubaj me čaka, ka de me sledi domou pelo.«

»Števan pravi, ka maš najbolje moderen biciklin v okroglini,« je nej dala mer llonka.

»Nouvi je nej, ali me brez brige da koli leko v Varaš prpela. Zakouj bi bio najbolje moderen?«

»Če prek plouta meče, je gvüšno kiper,« je zdaj svoje cuj pravo Števan.

»Takšoga najbrž nišče nema tuj okouli,« je Venedela dale draždjo Kari.

»Vej če bi tij v takšouj črouj kmici z biciklinon šou, bi ešče prejk oroslana spadnou, nej samo prejk plouta, ka boš znao, Kari,« se je zdaj razčemejro Vendel.

»Kak pa znaš, ka je kmica črna? Vej se pa črouj najbolje vijdi,« je ščeou biti smejšen Janoš.

Zdaj je pa tou svadilo Števana, šteri je že od poudnešnjoga naslanjanja na šank malo bole rdeči bio kak po navadi, zato je gor skočo in pokazo s prston proti Janoš:

»Znaš, Janoš, ti si pa takši somar. Vej je pa v kmici sakša stvar črna. Tvoja noura glava je v kmici črna, pa sakša rouža, če glij je bejla, pa ... pa ... pa od tvoje babe je tudi v kmici črna, če glij je sejra.«

»Kak pa tij tou znaš, Števan,« je zdaj s čemerami gor skočo Janoš.

Te se je pa začnilo. Čemer je sigdar üjši gračüvo, zatou je Vendel tou prijliko skoristo, friško cvajere llonki v roke potisno, in že je tiro prouti svojemi doumi. Veselijlo ga je, ka so se zdaj čednjaki med sebov svadili, zatou je začno poodnešnja nouto na glas popejvati:

»Čuk sedi na veji, tralala, tralala, sova ga je zejla, hopsasa, sova ga je ...«

Nouta je sigdar itrej šla, in noge so biciklin sigdar bole gnale. Te je pa ednouk samo počilo. Telko je vpamet zeo, ka se je v nikoj zaletu, ali je včasi nej mogo gor prijti, ka se je zgoudilo. Mejsec, šteri je glij zdaj začno vö od oblakov svojo mrtvečo svetlobo ta po njegovon dvorišči metati, njemi je naznana, ka je on notri, biciklin pa zvüjna dveric. S čemerami se je gor poubro, si oubo na glavo potežo in si etak zgučo:

»Zdaj san pa dverice trufo, samo ka so zaprejte bile. Čedno je pijto Janoš, če je sakša kmica črna. Zdaj znan, ka je nej. Če bi bilja črna, bi vido, ka so dverice zaprejte, zato ka se črno najbole vijdi.

Nočni obisk

Nišče ne bi znan povedati, ka je Vendel tisto noč senjo, da ga je biciklin že drügo pout prek plouta vrgo. Kučat ga je ešče od ove nouči bolo, da ga je od prvin prek ščukno, tak ka je nej znan da se je bole vdaro: ovo nouč ali pa tou noč.

»Nega razlike. Rit je včera bolejla, pa boli gnes. Dobro ka san se nej na glavou vdaro, ali san si nej rokou ali pa, Boug ne daj, ešče taco prek spotro. Kak bi pa te, tak plontavi, odo. Niti več k llonki v krčmo vačer ne bi mogo,« si je bole s čemerami, rano, da je začnilo žuto sunce skoz masno pa od müj posrano okno metati svojo blajženo mouč, v svoji krpaj ta mrnjavo.

»Mujs de se vö s krp vlejčti. Če mo se ešče duže na ton staron štompeki ta mantrao, mi ešče vujde,« se je začno na ednouk friško doj s postele spravlati. Vrnje lače si je na sebej lüčo in se z drouvnimi stopaji vö ta za štal napouto. Na ednouk se njemi je pa v očaj zblisnilo kak da bi njemi štoj v oči posvejto. Na mesti je stono, se malo zgledno ta na pravo, ge je ešče od snouči, tan z of kraj plouta njegov biciklin ležo, in od svekloga kormanja sunce prouti njemi meto.

»A ti nevola biciklinova, ešče mi zdaj ne daš mejra, da mi je tak sila. Čakaj, vej ti jaz včasi pokažen, samo naj se spucan.«

Vendel je friško nazaj bio. Da si je lače zakapčo pa remen zategno okouli pojasa, je stoupo k ploti in začno odpejvati dverice.

»Tak. Če bi bilej vnoči odprejte, bi nej prek vas zleto kak grüška. Što vrag vas je pa vido v kmici. Kmica je bijla črna, pa vé ste bilej črne. Ali kak san vas nej vido, če se pa črno najbole vijdi? Mogouče je pa kmica nej bijla črna? Vrag naj tou zna. Tou niti fiškališ ne bi znan raztolmačiti,« je brodo, zakoj se je njemi zdaj že vdrügin kaštiga zgoudila.

Friško je s čemerami zgrabo za kormanj in za sebov vlejko biciklin kak zaklano prasé, zmes pa pogledüvo okouli, če ga štoj ne vijdi. Vrgo ga je na stube in si etak zgučo:

»Tak! Včera san ti pravo, ka če me ešče gnouk vržeš, si več neva pajdaša. Pa sva si tak več tüdi nej! Boj spotrejtj, pa leži tuj. Naj te erdja pojej!«

Cejli den je nika prstaplüvo, pa si je nej mogo nikšoga čednoga dela najti. Eno par prkouli je na razno vdaro, pa ga je vročijna včasi začnila mantrati. Kokoušan je malo zrnja lüčo, ali njemi je tüdi tou nej nikšoga mejra dalo. Malo si je nikši krüj pa klobasi spojo, pa šör je tüdi ta potočo, ali je nikak nej mogo večer prijti, če glij je brodo, ka bi ešče leko delo, ka bi itrej čas ta vdaro.

Gnouk je pa itak začno nikši lád gračüvati, in Vendel je včasi bole flajsen začno gračüvati.

»Samo naj malo kmejče grata,« je začno broditi, kak de pa šou k Ilonki v krčmou. Te ga je pa ednouk nika piknilo in na srejudi dvorišča je stono, kak da bi se not vkopo:

»Vrag, tou je pa zdaj nevola. Z biciklinon sva si nej dobriva, pa somar ma ešče potač v osmico vdarjeni. Peški pa nemren iti v krčmo, zato ka do včasi sij pijtali, ge mi je biciklin. Nejden nikan!«

In tak je tüdi ostalo. Ranej kak po navadi se je včasi, kak je malo kmica gratala, v krpe vrgo, a je nej nikak mogo zaspati. Vrto se je sé pa ta, pa vankiš si je na se kraje vogijbo, ali spanje ga je nikak nej moglo doj moriti. Nej je mogouče znati, kelko časa je ta minoulo, da se njemi je na ednouk tak začülo, kak da bi štoj po dveraj skloncko. Ali se njemi senja ali je istina, je točno nej mogo razpoznati. Vküp se je potegno kak müš, ali se je klonckanje ešče gnouk, zdaj že razložno znouva čülo. Gor je stono in stoupo k dveran, in glij da je na šalter prtisno, so se dveri odprle. Malo ga je nej na rit vrglo, tak se je prestrašo, ali da je malo bole v svekloščo pogledno, je komaj od sebej spravo:

»Ilonka!«

»Vendel, ne boj čemerem, ka te moren vnoči gor bidity, ali san v velki nevoulaj. Tij ne boš na menej fejst čemerem, če bi leko tou noč pri tebi prespala? Vütro si pa že nika vö zbrodin, kak de dale z menof.«

Vendel se je nej mogo niti geniti, tak ga je nočni obisk s tejra vrgo. Ilonka, tou njemi najbole srčno stvorenje ne eton svejti, je zdaj, srejudi nouči, na njegovon pragi stalo. Niti v senjaj si takšoga dara ne bi mogo zaželeti, nej ka bi tou leko bila istina. En čas je trpelo, ka je kraj od dver stoupo. Ilonka je za sebov zaprla. Friško je nazaj stoupo in jo začno začüdeno glejdati. Njeni sigdar lepou vred zejti gosti vlasje so zdaj bili košavi kak da bi jo štoj za nje vlačo. Rokav je mejla doj vtrgnjeni pa ovek se je tü vidlo, ka njej je nokak silo delo.

»Dobro, ka si včera nej k meni v krčmo prišo. Števan, Kari pa Janoš so se tak svadili, ka san je nikak nej mogla razpraviti pa domou s krčme zagnati. Pa ešče so po krčmej se ta spolejali. Eno vöro je trpelo, ka san se ta pospravila. Bilou je proti pounouči, ka san domov prišla. Na pragi me je pa čako moj Gabor, z enin glažon palinke v rokaj. Nika je nej gučo, samo zazvajo se je, da se je za štok držo. Te je pa samo ednouk v mene skočo, pa me začno tak mlatiti, ka san njemi komaj vujšla. Tak! Zdaj san pri tebi, če ...«

Vendel je ešče itak nej mogo lamp odprejti. Samo je na velki glejdo, pa če glij je šče nika povedati, njemi je seeno rejč nej mogla z jezika priti. Stou stvari njemi je po glavi lejtalo; kak da bi se obadi v najvejšoj ici okouli živinčeta gonili pa se v koužo zapikavali, da je v senounakladanje v jarmi mogla stati.

»Nikdar je ešče nikša ženska nej pri meni spala. Kak de tou? Pa ka de Gabor pravo da tou zve? Najbrž me narejže kak ta posušeni snop. Pa naj ešče pajdaši, zavolo šteri san jaz, na srejni nouči ...«, so se njemi predstave malale pred očmi, da je glejdo kak zgübleni v tou njemi predrago stvorenje.

»Vendel, če neščeš, te naj bou. Ne zamejrin ti! Znan, kak je tou ... s tebov. Že se nikak znajden,« njemi je prek vsekla njegove črne slike llonka. A tou je Vendela tak močnoga napravilo, ka je naednouk, kak da bi bio najvekši betjar daleč naokuouli, stisno llonko za rokou, njoj pogledno v oči kak ešče nikdar nikome nej, pa pravo:

»Nej, llonka! Pri meni boš spala. Leko si tuj, kak dugo de ti vola. Pa naj se zgodi, kak koli se ma zgoditi! Prosin te, ostani!«

Zdaj je že rejč obema stekla in llonka si je po kratkon guči doj legla, Vendel je pa vgasno posvej in si seo na stolec pri okni.

»Odi! Tij si tudi leži. Nemreš tan na stouci spat. Vej je pa postela za oba zadosta šürka.«

Vendela je malo strousilo. Tou je začüjtla tudi llonka. Stanila je in Vendela za roku prijela pa njemi po tjuma zašepetnila:

»Odi, Vendel! Ti si za menej nabokši človik na svejti. Nika se me ne boj. Odi!«

Vendel se je stisno k stejni, llonka se je pa obrnoula k njemi. Prek lica so njej kapali bogati vlasje, pounočni mejsec je pa meto svojo zvedavost na bogate okrogline llonkini prsi.

»Kak angel je«; se je nej vüjpo geniti Vendel.

»Vendel, maš mesto? Leko ideš bliže, ka ležej zaspíš,« je zdaj potjuma pravila llonka.

»llonka, tij maš mesto? Doj s postebe ne spadni«, je boječe nazaj povedo Vendel.

»Ja, prav maš. Rajši te tak prejk primlen.«

llonka je Vendela prejla okuli pojasa in ga küšnila na čelo.

»Leko nouč, Vendel! Zdaj pa lepou spiva, ka de zranjek friško tü.«

Kaj takšoga je Vendel ešče v svojen življenji nej doživo. Čelo njemi je žarelo kak vouglin, in skoz tejlo njemi je šla nejpoznana mrzlica. Nej je znao, ka naj napravi. Najbole si je želo, ka bi llonka friško zaspala, in nej je dugo trpelo, ka je globoko sopenje njemi dragoga stvorenja naraj zdigavalo llonkine prsi in davalo na znanje, ka je llonka zaistino zaspala.

Vendel se je odloučo, ka nede spou. Pogledavo je poti llonki. Oči so njemi potüvale po njenon tejli in ešče itak je nej mogo vörvati, ka ga je leko doletejla takša sreča.

»Če bi zdaj ovi konji tou vidli,« si je zaželo in s ten mislo na števana, Karija in Janoša. Že ji je vido, kak od nevošččnosti nosé sučejo, in se je vton naraj nasmejo, a ka se je dale godilo, se je pa Vendel vgojno več nej mogo spomniti. Da se je zbüjdo, mogo je že den biti, je najprle segno po posteli, te ga je pa steplo, kak da bi ga štoj smekno:

»llonka!? Odišla je!«

Žalostno se je s cout vö skobaco, pa da je v šparati začno skalinje vužigati, ka bi si za zajtrk bilice na ogenj vrgo, je etak premišlavo:

»Kak je sreča prišla, tak je tudi odišla. Tak ti je z življenjon. Minej kak llonka, tak ka niti son ne veš, ka je bilo: ali istina ali pa samo senje.«

Šör

»Kakša sreča, kakša sreča,« si je Vendel tisto lepo gojldno zgučavo pa odo se pa ta po künji. Nikak je nej mogo k sebi priti, ka se njemi je leko tou zgoudilo.

»Kakše tejlo! Pa ta lepota! Pri meni je spala cejlo noč. Nej se mi je senjalo, kak včasi, da me kakše noure senje vö s cout vržejo. Zaistino je llonka pri meni spala. Cejlo noč. Če bi tou znali tej konji! Števan bi se razpočo, tak bi ga mantralo, ka je li llonka, za šterov so njemi v krčmej oči šle kak da bi na njo prkeljene bile, vnoči pri meni delala. Kari bi najbrž niti nej vörvo, Janoši bi pa špricer v rokej tak trpeto, kak da bi ga na gemleno rešeto djao. Ali itak san na sebeb čemereren. Zakoj san zaspo, da je tak lepou skre mene ležala kak malo dete? Gnes bi meo cejli den čas spati, nej pa ka san glij tou noč mogo zadreveneti kak kakši stari konj! Cejlo nouč bi jo lepou pokrivo, pa glejdo, kak se njej bejle prsi zdigavlejo ... Kak da bi se testo na toplon gibalo, da je mati za svetke z bele mele za perece mejsila,« se je zdaj zmislö na leta, da je ešče dete bio.

Dugo je s kouta v kou šajdro, te se njemi je pa začülo, kak da bi vinej nikši stopaji ojdli.

»Tou je od tej čemerov! Što bi li tak rano k meni prišo. Vej pa včasi cejli keden nikoga nega tütj se okouli po mojoj pouti,« je friško na sebeb znouva čemereren grato.

»Moren zaküjriti, ka si eno bilico na ogenj vržen, pa malo tople vode bi mi tütj trbelo,« je pogledno ta po stouli pa malo ešče po šparati. »Eno par piskrov pa talerov bi si pa li mogo zaprati, vej si pa več v nikoj nemo mogo nikše rane djati, tak mi je že se posouda zamazana.«

Obrno se je proti dveran, in da je ščeou stoupiti prek praga, ka bi po nikše šemeterje za podküjriti v drvarnico stoupo, je samo ednok nika pod nogami scingalo pa počilo.

»Jeuzuš, glaž šöra san ta brsno. Pa ešče se je strou!«

Z grozov v očaj je gledö, kak se v penaj rjave črepnje bliskajo, šör pa doj po stubaj teče.

»Ja kak je pa te šör na moje stube prišo? Što bi ga leko meni na prag naleko,« je brodo, ali nika čednoga njemi je nej moglo na pamet priti. Zeo je brezovo meklo pa črepnje doj v travo pomeo, v glavej njemi je pa nikak nej dalo mejra, od ge bi se leko te šör na njegovon pragi zeo.

»Če bi ga jaz tan pozabo? Tou nemre biti, ka bi jaz šör ge pozabo,« je mrnjavo, te njemi je pa ednouk, kak da bi se zblisnilo, v glavou skočilo:

»llonka! Drügi je nej mogo biti, kak llonka. To je moglo šošnjati pred dverami, drügo je nej moglo biti« je veselejši grato, ka se je tou spomno.

»Tou bi nikak mogo zvedeti. Tak v krčmo iti in jo pijtati, če mi je ona na prag šör doj djala ... a, a, tou nede dobro. Da de prouti večeri, te mo šou v krčmo. Kak po navadi. Ka nede štoj kaj vpamet zeo,« si je nazadnje napravo plan, kak bi se dalo tou vö zvedeti.

Den njemi je ešče nikdar nej tak dugi bio, kak glij tej den. Cejli čas je se pa ta odo, se dvakrat spomno, ka bi mogo v šparat zaküriti, ali je sigdar na tou pozabo. Že tretjo pout se je proti drvarnici napouto, da je v zvoniki za poudne začnilo zvoniti. Kak da bi ga zvonjenje doj stavilo, je na sredi dvorišča stano kak prcvekani, v glavej njemi je pa blisnilo žrjava iskra:

»Ka pa če de me pijtala, če san šör najšo?«

Tejlo njemi je na ednouk mrzlo gratalo kak mrtveci in slika strejtoga šöra na stubaj njemi je v glavej gratala velka kak iža.

»Ka naj poven? Tou, ka san šör ta brsno, že nemo pravo, če do toga pride. Vekše norosti rejsan ne bi mogo napraviti,« si je zatrdno gor dao.

Tak je na dvorišči en čas stao, ali si je nika čednoga nej mogo zbroditi. Pogledno je proti stuban in oči so njemi stanile na njegovon zvugnjenon biciklini:

»Tak! Že drügo pout si me prek grajke lüčo, zdaj eti pri stubaj zrvavi,« se je spomno ovoga večera, da je pozabo na zaprete dverice v plouti. Te njemi je pa ešče drüga navola v glavou skočila:

»Če v krčmo priden peški, ka do pa ovi konji pravili. Pa mogouče de llonka tüdi tou o ton kaj ščela znati. Nejden v krčmo!«

Napouto se je dale proti drvarnici, in da je spotrejte dveri malo bole kraj süno, je glij henjalo zvoniti; Boug ve, če je glij tou krivo bilo, ka se je znova na strejti šör spomno:

»Če pa nemo šou v krčmo, kak pa naj zven, če mi je šör llonka doj na prag djala,« se je čednüvo in se zdaj zasigurno odloučo, ka de v krčmo šou, pa kakša koli sramota de ga zavolo zvugnjenoga biciklina doletela.

Sunce je celi popoudnevi stalo na nebi kak da bi je štoj doj prvezo, te ja pa seeno začno od nikec nikši hlad iti, pa se je tüdi ono ednouk komaj tan ta proti Tiloši začnilo nagibati. Vendel je prstaplüvo kak da bi po žrjavon ognji odo, naednok si je pa etak pravo:

»Čas je! Iden!«

Že so sij trje konji za njuvin stolon sedeli. Kak po navadi so si eno par rejči malo po prek malo po pajdaško ta pravili, in llonka je tüdi njemi prnesla špricer. Vendel je pogledüvo kak maček vnoči, da za müšjov cijla: malo po svoji pajdašaj, ešče bole ostro pa proti llonki. Kak koli je opazüvo, kaj nejnavadnoga je na ednon obrazi nej mogo opaziti.

Šla je tretja runda špricerov, da si je, kak da bi graj prbero, zgučo Števan:

»Gledajte! Kari, ti si v penziji, pa Janoš ti tüdi!«

Najprle so ga sij čüdno poglednili, te se je pa oglaso Kari:

»Ti pa kak da ne bi bio, Števan! Pa ka motaš, če tou tak sij znamo!?!«

»Čakaj, Kari, ka do konca poven. Ščen tüdi praviti, ka je Vendel tüdi v penziji. Pa nej samo on. Tüdi njegov biciklin je v penzji. Pa tou nej v navadnoj, leke v invalidskoj!«

Kak da bi strelo, je zrak v krčmej grato nevarno elekričen. Vendel je, če glij je tou nikak nej bilou za čakati, skočo gor, ka bi v Števana zleto, ali ga v tiston llonka zgrabila okouli pojasa in ga nazaj na stolec posadila kak malo dete. Vendeli so, da je na sebi začüto mejko llonkino tejlo, popüstile se čonte. Obsedno je kak kvas v koriti in čako, ka zdaj ešče ma priti, ali niti eden od njegovi pajdašov je nej nazaj skočo. Ali pa ka bi kaj pravo. Sij so obsedeli na svoji stoucaj kak prkovani, le ene čüdne iskre so skakale v njuvi očaj. Tou je friško opazila tüdi llonka in merno pravila:

»Tak, moški! Če bi bilij vrli kak Vendel, bi tüdi vas okouli pojasa zgrabila kak san njega. Zdaj van je pa žao! Tak van pa trbej. Bole vrli bojte, pa mogouče tou šče tüdi pride.«

Zaobrnoula se je kak ringišpil, na sto postavila štrto rundo in pravila:

»Friško spijte, ka je že kesno. Trbej spat! Jaz se moren tüdi bole naspati.«

Vsi so jo bougali na rejč, ali Števani je nej vujšlo, ka je Ilonka nazadnje pravila.

»Ka se tüdi ona more naspati? Ge je pa te bilja, ka je nej spala? Pa zakoj je na ednok z Vendelon tak domača,« njemi je šlo po glavi.

Sij so se zdignili, in da so že sij odišli skoz dveri, je Ilonka Vendela, šteri je bio zadnji, za rokav nazaj potegnila:

»Vendel, si najšo šör?«

Vendel je grato trdi kak cvek, te je pa seeno telko k sebi prišo, ka jo je pogledno v oči in po tjuma pravo:

»Najšo san, Ilonka. Lepa ti vala. Vej san si mislo, ka bi tou nej mogo biti nišče drügi kak ti.«

»Tebi lejpa vala. Za nouč,« ga je stisnila k sebi in ga küšnila na lice.

Ovi so že sij v kmico stoupili, Števani, šteri se je glij v ton obrno nazaj, je pa nej vujšlo, kak sta se Vendel pa Ilonka narazno püstila. Radovedno je za stopaj stoupo bole v kmico, pa tan postono.

»Leko nouč, Vendel, pa lepo nouč ti želen,« je razločno čüjo.

Nouve lače

Vendeli je na smej šlo, da se je že pá, ranč nejmogoče povedati kelkokrat znouva zmislo, kak je Števana cesta vrgla, da so domou s krčme šli.

»Kak se je friško gor poubro! Ali da san njemi pravo leko nouč in njemi dao znati, ka san vido, kak ga je cesta vrgla, te so njemi pa najbrž čemerdje ešče vö na vüja vreli. Tak njemi pa trbej, ka se tak purani, kak da bi kaj boukši od nas cotašov bio,« si je zadovolen zgučavo, da je smolate lače doj s sebe vlejko.

»Pa v nos njemi ide, ka je Ilonka z menov tak dobra. Sirota! Pa če jo njeni pijani somar telko preganja,« je, nej ka bi gledo, kama je lače vrgo, dale brodo Vendel.

»A, nakli ste? Te ste pa nej na stouci, kak bi mogle biti, nore lače,« se je prigno za njimi po srteli, je malo prouti okni, skoz štero je mesečina medlavo svetlobo tiskala, podržo in si etak zgučo:

»Nikše žmetne in kelejče ste. Pa jaz s takšimi lačami k Ilonki v krčmo odin. Tou tak nemre biti!«

Vzeo je batrijo pa stoupo v drvarnico. V krbülico je nabro šemeterje in drouvna drva, zadovolen, kak se je tou tak čedno zmislo, in ja pa nej v šparat zaküro. Nej dugo za ten je že voda v piskri vrouča bila. V staro napajansko vedro je sipo malo pralnoga praja, not vlejo vroučo vodou in v tou potisno lače.

»Joj, pejneze man ešče notri,« je friško lače vö z vode zgrabo pa začno po žepkaj iskati. Nakla je scingalo samo železje, papernatoga pejneza je pa nej bilo. Malo je brodo, te se je pa po glavi vdaro:

»Kakši somar san jaz! Vej san pa z njin štrto rundo plačo. Tou je pa drovno; ka mi je Ilonka nazaj dala.«

Zadovoljen, ka je nej nikša škoda zavolo toga pranja gratala, je začno lače se pa ta po vedri žmikati in da je mislo, ka so že zaprane, si je vseeno zbrodo, ka je tou v kmici nej mogoče videti. Pritežo je na štekar, potegno lače z vode in si zadovoljen gučo:

»Dobro san je zepro. Vej je pa voda v vedri kak gnojšnica.«

Grdo vodou je ta po stubaj vlejo, lače v čistoj oplakno in je na dvorišči prek štrika vrgo.

Vgojdnjo je sunce že moglo davno nad borovo gouščo vö pogledniti, zato ka je künja tak svekla bila, kak da bi na friško bila obeljena, da je krmežlave oči odpro. Kak da bi se zbojo, je friško gor skočo, šče lače gor potegniti, ali lač je nej bilo.

»Ha, da san pa čüden. Vej so pa zapranel!«

Zleto je na dvorišče in lače doj s štrika cukno, da je je pa raztregno, ka je šče videti, če so čiste, se je zgrouzo:

»Eno lačnico mi je nikši vrag vkraj vrezu. Pa ešče samo ene stare zakrpane man. Ka mo pa zdaj, kam mo pa zdaj,« je z lačami v enoj rouki začno majütati pa okoluli po dvorišči leteti. Ali je nika nej pomagalo. Ena lačnica je bila na pou kratiša.

»Štero vrag mi je tou napravo. Če bi zao, bi njemi ...« je kričo ta po dvorišči, te pa samo na ednok stano, skočo v ižo, zaplačene lače na sebe potegno in že je stao na alomaši. Za ene pou vöre je bus prišo in prouti večeri je Vendel že v künji v nouvi lačaj stao.

»Večer de friško prišo. Malo si moren pojesti pa spiti,« si je zadovoljen zgučo. Eno parkrat, da je frišek krüj rezo pa klobasi cuj, oko vrgo tan ta na postelo, ge so razpotegnjene ležale njegove invalidne lače, in nej je trbelo dugo čakati, ka se je sunce prek slemena njegove na pou razpadnjene kuče začnilo nagibati. Stano je, si masne roke malo po nouvi lačaj potegno in se čemerno proti svojin, na eno lačnico odrezanin lačan zgledno:

»Če ga najden, toga vruga, šteri mi je tou napravo, te de že vido svoje. Ali nouvi lač pa gnes v krčmej niti eden od tej konjov nede meo.«

Vendel je té večer prvi v krčmo prišo. Eno par fičfiričov, z na kefo zrezanimi vlasami je nika za šankon kričalo pa se cukalo, ali je Vendel na tou nej najgerik bio. Čako je samo, da pridejo njegovi konji. Na svojen stouci je sedo kak cvek in noge daleč pod sto držo. Ilonka njemi je kak po navadi včasi špricer prnesla, se njemi lepou nasmijala in pravila:

»Vendel, gnes si pa rani. Pa kak si zdaj lepi, ka nouve lače maš!«

Mrzla sraga se njemi je po tejli potegnili kak kača, tak ga je Ilonka s capaša vrgla, in v obrazi njemi vrouče gratalo kak da bi v žrjavu peč pogledno. Zgrabo je za kupico in globoko nagno. Oči so njemi obisnile na Ilonki, štera je že za šankon kupico brisala, v tiston pa sta v krčmo stoupila Kari pa Janoš.

»Števana ešče nega,« je pito Kari, da sta prišleka za njuv sto, vsakši na svoje mesto sela. Nej je ešče Ilonka niti vtegnila njima špricera na sto postaviti, je v krčmo stoupo tüdi Števan:

»Že ste vsi tü? Pa ti Vendel tüdi, ka si sigdar zadnji prišo,« je pravo pa ednok okouli stola zaokroužo, in Vendeli se je tak vidlo, ka da le proti njegovin nogan oči meče.

»Sedi, Števan! Tebi san tüdi špricer prnesla. Ka mislite, zakoj je gnes Vendel prvi prišo? Naj van poven? Zato, ka je nouve lače prišpo pokazat.«

»Nouve,« sta zevnila Kari pa Janoš, a Števan se je pa nej kak oviva pod sto prigno, leki je, kak da bi ga tou nika nej brigalo, pomali pravo:

»Tou njemi je že trno trbelo. Vej so ove bile že tak smolnate pa masne, ka so že dolgo nouve prosile.«

»Števan, malo si naj sakši od vas svoje pogledne, pa te naj guči. Vendel, zdaj si ešče nouvi kaput küpi, pa boš se leko ženo,« se je zasmijala Ilonka in skočila za šank ovin šmrklašon vodko pa kokakolo vküp lejavati.

Ilonkin smej je se tri poparo, ka da bi zarezano kokoš v krop vrgli. Le Vendeli se je po tjuma smijalo. Kak po navadi je sakši eno rundo plačo, nika so zmes od vremena mrnjavili, pa se itrej kak sigdar od stolagor zdignili.

Vendeli je med dverami stopaj zastano. Pogledno je proti Ilonki in ta je friško razmila, ka njoj nika ma povedati.

»Na vüjo mi povej, Vendel. Se je kaj zgodilo,« je njemi z boječčin glason zašepetnila.

»Kak je ta Ilonka čedna. Niti san njej nej nika pravo, pa že zna, ka je z menov nika nej vredi. Moren se čedno podržati. Kak se šika,« si je mislo in se nagno k njej, tak ka njemi je ženska saga v nos vdarila. Skoron bi njemi sapa stanila, ali se je močen napravo in njej na vüjo pravo:

»Vnoči san si lače prao. Že so bile tak salove, pa znaš ... Na štrik san je obeso, pa mi je nikak eno lačnico vkraj vrezu.«

Ilonko je od njega vkraj vrglo, da njej je tou pravo. Za rokav ga je potegnila nazaj v krčmo, tak ka so se šmrklaši na glas zaresketali in Vendeli po tjuma pravila:

»Naš tou nebi napravo, če glij bi zvedo za tisto najno noč. Leksi si pa mislin. Pa tak brodin, ka müva oba enoga misliiva. Povej, če nej. Boš vido, ka jaz tou vö zvrtnan. Pri ton nede ostalo. Zdaj pa leko noč, Vendel. Pa lepou spi!«

Nouvi kaput

Tisti večer, da je Vendel prvo pout s krčme v nouvi lačaj domou prišo in si je po pouti najbole brodo, če je da v življenji sploj v kakšo krčmo v nouvi lačaj šou, se je toga nej mogo spomniti.

»Skoron san gvüšen, ka nej,« si je brodo po tjuma. Kaput je vrgo na postelo, lače pa je pomali doj z dugi pargetni lač potegno, je naraj kak da bi bilice primo, na grablice obeso in si začno zadovolno zgučavati:

»Ilonka je rejsan ženska kak more biti. Tak je prijazna do mene. Najbrž zato, ka san nej tak špotlivi kak so tej konji. Kari in Janoš sta ešče ešče, leke Števan je pa pravi čemer. Sakši njemi je napouti. Pa kak se zna špotariti. Ali je nika nej nači nak mi sij v eton pozablenon kouti, ge se samo na brütovi zvon oglašä, da štoj düšo vö pisti, ka bi pa štoj da deteča koulica tisko, toga pa je že dolgo nej bilo eti videti.«

Vgasno je posvet ni se v krpe spravo. Nika se je obračo, ka bi zaspo, ali ga je veselje tistoga večera v krčmi pri Ilonki nej püstilo zaspati.

»Najbole je smešen bio Števan. Čemerov, ka me je Ilonka pred sejmi tak povalila, nje pa ošpotala, je nej mogo skriti. Da je pravila, ka si še naj nouvi kaput küpin, ka mo se te leko ženo, so pa ovi samo muknili kak kmica. Zgrabili so za kupice in s čemerami cejli šricer doj potočili kak da bi kupico vode v stüdenec vlijali, in te so komaj začnili nazaj k sebi iti.

»Ja, kak pa se naj ženin? Nej san bogve niti za enov kda kaj bole pogledno, da san mladi bio, nej pa zdaj, da san že proti konci. Ali če bi Ilonka nej bila oženjena...« je ešče malo zamrnjavo v trdo kmico, te ga je pa zejla noč.

Rano je stano. Odkleno je vinešnje dveri in pogledno proti senbi, ka bi si šou drovno za šparat zaküriti poiskat, in da je na prag stoupo, njemi je maček med nogami kak kača blisno.

»A, ti vrag mačeči! Že keden dni te je nej bilo k iži. Zdaj si pa stepeni pa lačen prišo, nej? Samo se bagzivaš okouli, za drügo si tak nej!«

Odpro je nouvo škatülo mlejka pa mački poredno nalejo, te je pa stoupo po drovno in nedugo za ten se je že z Vendelovoga roura kadilo.

»Močnik si sküjan!«

V piskri je začno mlejko mejšati, zmes pa gledo mačka, kak na glas lapsa svoj zajtrik. Ja pa nej je v piskri zavrelo in v vodou je začno trousiti z vodov zmejšano melo, in močnik je zadišo po celoj künji. Zadovolno so njemi šle lampe narazno, te je pa vpamet zeo, ka je maček že se svoje mlejko pojo. Obrno se je in ga zagledno, ka se je raztegnu po srtele, glij pod grablicami, ge so njegove lače visile.

»Ti vrag mačeči, zdaj boš pa tütj dreveno, nej? Samo se stepaš okoli pa mačke rejdeš, nej,« je nej s kakšimi čemerami, leke bole z navade, pravo mački. Ali je to bilo zadosta, ka njemi je v glavou vdarilo, kak njemi Ilonka včera pravila:

»Ešče si nouvi kaput küpi, Vendel, pa boš se leko ženo!«

»Ilonka zato se čedno brodi. Ma prav. Pa si ga tüdi küpin,« se je močen napravo. V tiston je prasnilo in močnik se je razleto ta po šparati kak da bi štoj bele krugle rasipo. S cotov je potegno pisker na kraj, ali je začnilo tak smrdeti kak v pekli. Oubo je vrgo na mačka, tak ka je zacvilo in od straja prek stola skočo na postelo. Pivinski glaž je po poudi scingo, Vendel je pa friško odpro dveri.

»Tak močnik se mi je prsmoudo. Da se rasladi, ga mački don ... če de ešče doma.«

V šalico si je vlejo mleko, si ešče vrezu falat krüja pa malo klobasi, ali je spoj nej na pamet jemaο, ka jej. Pogledno je na vöro in si zgučo:

»Za pou vöre ide bus. Do tačas se glij spravin.«

Z varaša je že s poudnešnjin nazaj prišo. Plastično turbo je zamotano pod pazdjami neso, zato ka je nej ščeo, ka bi ga štoj vido ali pa bognedaj pito ka v turbi nosi. Doma se je včasi obleko v nouvi kaput in lampe so njemi šle narazno kak kvas, da se za krüj gible. Nove lače in nouvi kaput je lepou na grablice obeso, malo odo po künji, pa malo po dvorišči, ali je vöra tak pomali šla, kak da bi ščela, ka bi jo štoj tisko.

»Drovno si nasekan. Trbej mi, ka s kustimi žmetno zakürin,« si je zmišlavo, samo ka bi sunce itrej doj odišlo.

»Malo ešče počakan. Naj ovi najprle pridejo, ka do bole zijali,« je brodo, da je gledo sunce, kak se začne za strejo skrivati.

V Ilonkinoj krčmi pa je tisti večer dolgo nikoga nej bilou.

»Eno par mladi, ka so včera bili, je najbrž v varaš v disko odišlo. Ka je sobota. Tüdi moji pojbov dolgo nega, ali san gvüšna, ka pridejo. Kak sakši večer. Kak so špajnsni, da se tak fajns štrajckajo,« si je brodila Ilonka.

Prvi je v krčmo stoupo Števan. Ilonka je včasi vpamet zejla, ka je Števan v nouvi lačaj prišo. Malo je se pa ta šou šou po krčmej, pa pogledavo proti njej, ali se je Ilonka delala kak da nika nouvoga ne vidi.

»Števan, doj si sedi, ka je stati žmetnej kak sedeti,« je le pravila in njemi šla natakats špricer.
»Ovi nede?«

»Malo me za nje briga, Ilonka. Meni de lepše, če va si sama pogučavala.«

Glij je ščela nika nazaj praviti, da so se v krčmo odprle dveri in not sta stoupila Kari in Janoš. Oba v nouvi lačaj. Tüdi zdaj se je Ilonka napravila, kak da tou ne bi vidla, včasi prnesla špricera tüdi njima in odišla za šank.

Moški so začnili za stolon glave vküp tiskati pa nika med sebov mrnjaviti, te se je pa oglaso Števan:

»Si vidla Ilonka, mi zdaj mamou tüdi nouve lače. Pa malo boukše kak Vendel.«

Ilonka se je samo malo zasmijala in kratko nazaj pravila.

»Ja, lepe lače mate. Tudi van je že čas bio, ka ste stare razcotane doj s sebe vrgli; da po svejti idete, pa če glij samo v mojo krčmo. Samo pazite, ka šterome kakša lačnica kratka ne grata.«

Kari in Janoš sta se Ilonkinomi špajsi na glas zasmijala, Števan je samo v sto glavo držo.

»No, Števan, tebi je tou nej smešno? Kak pa te tou?«

Na tou Ilonkino pitanje sta Kari pa Janoš kak eden v Števana poglednila, zato ka je njima nej se čisto bilou, ka je Števana Ilonka pitala. Ali je v tiston v krčmo stoupo Vendel. Vse štiri glavé so se proti njemi obrnile, njuve lampe pa so ostale na pou odprejete. Prva se je oglasila Ilonka:

»Ste vidli, ka je Vendel sakši den bole nouvi? Eno stubo je pa pred vami, zdaj ka ma ešče tüdi nouvi kaput. No, Vendel, sedi, ka ti špricer prnesen. Pa boš se rejsan ženo?«

Vendel se je vküp potegno kak jež. Nej je znao, ali naj odide ali pa naj kaj pove. Pogledno je po svoji stari pajdašaj, šteri so ga samo začüdeno gledali, te je pa Vendel s kupicov v rouki gor stano pa prouti Ilonki pravo:

»Zdaj tak friško tou nede. Leke da tvoj mož mrje, te se s tebov oženin, Ilonka. Mi ne vörješ?«

Najprle se je začnila smijati Ilonka, za njov pa sij drügi. Prvo rundo so kak eden doj potočili, Števan je pa veselo pravo:

»Vendel, Vendel, nej san znao, ka takši smej znaš vö spraviti. Gnes plačamo dupliško sij, ti pa nej, zato ka si nas v takši fajni smej spravo.

Vendel je samo žalostno pogledno po sej svoji pajdašaj, te pa začno pomali, kak da bi palinka tekla, piti svoj drügi špricer. Mi pa ešče gnes den ne vemo, će je Vendel tou z Ilonkov zaistino mislo ali je pa ščeo samo smej napraviti.

Ali bi?

Tisti večer, da je Vendel s krčme svoj stari biciklin komaj domou prtisko, se njemi je se naopek obrnjeno vidlo. Nej samo tou, kaj je s pajdaši ešče s špriceri ednouk okouli prišo, nej pa kak po navadi, da je sakši eno rundo vö rejšo, leke ga je bole medlavoga delalo llonkino pitanje.

»Vendel, pa boš se rejsan ženo, me je v smeji pijtala, ovi konji so pa komaj čakali, ka do se leko z mene smijali. Skoron bi s krčme vujšo, tak so me svadili. Pa tüdi llonki bi tou nej trbelo tak povedati, zato ka san od toga nikdar nej gučo,« si je mrnjavo, da je dverice vkraj potisno, ka bi na dvorišče stoupo. Ali so se dverice prednjin ta obrnile in se je tak v nje zapleo, ka je prek nji spadno, biciklin pa ešče na njega.

»Vrajže dverice, ka san je nej popravo. Samo so ta naslonjene bile, pa san tou pozabo. Dobro, ka san se nej fejst zmlato,« se je tanačivo, da se je gor pobero.

Biciklin je ta po stubaj potočo in nej je trbelo dugo, ka se je v cote na svojoj posteli zamoto. Se pa ta se je obračo, ali oči so se njemi nej mogle dobro zapreti.

»Zdaj tak friško tou nede. Leke da tvoj mož mrje, te se s tebov oženin, llonka. Mi ne vörješ,« se njemi je malo nej že v sne ponavlalo, kak njoj je te nazaj povedo. »Kak san tou mogo na glas povedati, tan, pred sejmi? Hrzali so se kak stari konji. Rejsan so konji, tej moji pajdaši!«

Listje staroga oreja je skoz okno že svoje sence na steno risalo, da je oči začno odperati. Se ga je bolelo in komaj se je malo začno premeküvati pa obračati ta po posteli.

»Se san nikši mrtev,« se je cekno, da si je s prston krmežle vö z oči kopo. »Včera me je krčma vö zdelala. Pa svadila tüdi! Moren si nikši boukši zajtrik napraviti, ka malo k sebi priden,« si je dale mrnjavo.

Nej je dugo trbelo, ka se je v šaparati že ogenj svejto. Zeo je laboško, pa preci masti notri djao. Te je klobasi v kolombare narezo, malo precvro pa ešče dve bilici gor vdaro.

»Malo posoliti tüdi moren, pa ešče popoprati, ka mo bole flajsen,« se je zasmelo, da je vido, kakši dober zajtrik se njemi kaže. Laboško si je na sto djao in si vrezno poredno kopito krüja, da so se na ednok dveri v ižo odprle.

»Bog daj, Vendel! Kak si fajn s tvojim zajtrikom zadišo. Ešče jaz bi takši zajtrik z gustošon pojela.«

Vendela je tak zadržnilo, ka bi njemi krüj skoron z rok spadno, da je pa malo k sebi prišo in doj pa gor po ženski pogledno, je merno nazaj povedo:

»Trezika, ti si k meni prišla! Pa je ja nej v tvojoj rodbini štoj mro. Ti več nikoga nemaš. Tak kak jaz. Veš, malo si me prestrašila, ka k meni skoron nišče nikdar ne pride, pa san takšoga nej včeni. No, doj si sedi, pa mi kaj povej!«

Trezika je nej daleč od njega doma bila. Tan bole na bregi, zato so njini po iži pravili Bregajni. Pijanoga moža je mejla, ali ga je zato Boug friško k sebi pozvo in je tak že duga lejta sama ta živajla. Dosta dece njej je pokojni, da je šče nej pokojni bio, napravo, pa je seeno sama ostala, zato ka so sij po svejti razčrknili kak vrabli na cesti, da so koula šla. Mala penzija od židane fabrike njej je zato z meseca v mesec ta držala, pa v ograçeki si je tüdi kaj spouvala.

Tak je Vendeli kak iskra njeno srmaško življenje poplesavalo, da se je Trezika znouva oglasila:

»Bog žegnaj, Vendel! Dober zajtrk si si napravo. Tj si tou v meri pojej, naj te ne moutin. Pa tou san ti prnesla. Zato ka znan, ka ti je že lani lisica se kokouši ta znosila.«

Na sto je doj djala škatülo bilic in se Vendeli tak lepo zasmijala, ka njemi je po hrbti mrzlo gratalo. Nej vajeni takšoga guča je probo nika povedati, ali je samo friško gor stano, zeo s kredence čisti taler in rašoško, na njega skopo poredni küp svojoga zajtrika, pa ešče vrezo dobro kopito krüja in se zadovolen, ka je leko tak fajn k sebi prišo, zgučo:

»Na, Treza! Ti tüdi jej! Nikdar san ešče nikšoj ženski nej zajtrka ponüdo, zato tou zdaj ne smeš kraj povedati. Znaš, rad san, ka je nikak k meni, v eto samočo prišo. Ka malo k sebi priden. Včera smo pri llonki prek mere potegnili, pa me ešče davle.«

»Rade voule od tejbe se zemen,« se je Treza znova lepou nasmijala. »Pa če si kakši špricer ali pa šör spiješ, je nej nevola. Ka pa ešče drügo maš na ton svejti.«

Skoron sta že pojela, da je Vendel znova gor skočo in s špajze tak friško dva šöra na sto postavo, ka se je Trezi samo smijalo.

»Bog naj živi,« je Treza kloncnila. Malo je gutnila, pa Vendeli etak začnila gučati:

»Vendel, nej san samo kak tak k tebi prišla, leke san te prišla nika pitat. Gledaj! Oba sva že dugo sama, pa si dostokrat ne veva kaj začniti, zato san te prišla pitat, če bi leko večkrat k tebi prišla. Pa ti k meni. Pa bi si kaj pomagala in bi nama bilou ležej. Znaš, dugo san že tou brodila, zdaj pa da san čüla guče, ka se ti llonka nikak tak vijdi, Boug ne daj, vej je dosta mlajša od tejbe, pa njeni mož ešče tüdi žive, če glij so ga zadnje čase nika pri doktori vidli, ka njemi prej jetra prnejo, san si dala takši korajž, ka san zdaj k tebi prišla. Ti si tou malo prebrodi, pa mi pridi povedat. Menej je nej bilou sran k tebi priti, pa naj tebe tüdi nede.«

Vendel jo je samo gledo, prednjin pa se je začnila risati nova, neznana bodočnost. Skoron boječe je nazaj povedo:

»Treza, tou si mi tak lepou povedala, ka se v ton sploj ne znajden. Tou, ka bi malo se pa ta šla, toj je nej nevola, ali ka do lidje pravili?«

»Tao ti naj bo najmenša briga. Naj gučijo, ka znajo. Nikomi sva nej nikaj dužniva, pred nama je pa ešče najbrž nej tak dosta let, pa si je zakoj ne bi malo lepše napravila. Če boš ti tüdi zatou pripravljeni, nede nikše nevole.«

»Treza, ti tak čedno gučiš. Ali znaš, ka san jaz nej včeni žensk. Ešče si glij nemren predstavlati, kak bi tou vö vidlo. Tj samo pridi, da de ti vola priti. Pa jaz k tebi tüdi kaj priden. Pa vala za bilice,« se je malo zasjejo. Friško sta sakši svoj šör vö spila in Treza je gor stanila. Stoupila je k Vendeli, ga s toplo rouko poboužala po kosmalon lici in se napotila na dvorišče.

»Vendel, gnes si mi pa rejsan lepo gojndno napravo,« je ešče odmevalo za njof, da je prestopala prevržene dverice v plouti, da je pa več nej bilou videti, si je Vendel na pragi etak zgučo:

»Jaj, jaj! Ka me ešče se čaka. Takše si pa nebi nikdar mislo. Da san mladi bio, me je niti ena nej ščela, zdaj pa tou. Kak tou bo, kak tou bo?«

Zapro je dveri, seo za sto in si obraz potisno v dlani:

»Jaj, jaj! Ka me ešče se čaka! Ka bi pa na tou llonka pravila?«